

درس شانزدهم

«وقتی بوعلی کودک بود»

آموختنی‌ها

- ۱ آشنایی با دانشمند بزرگ ایرانی «ابوعلی سینا»
- ۲ تفاوت خوب دیدن و نگاه کردن
- ۳ آشنایی با محمد تقی بهار ملقب به ملک الشعرا
- ۴ مهارت ساده‌نویسی برخی از جملات
- ۵ درک تفاوت خوب دیدن و خوب نگاه کردن
- ۶ تشخیص شخصیت‌ها، پیام و زمان رخداد داستان

کلمات هم معنی	
کلبه - جستجو کرد، تلاش کرد	یأس - ناامیدی
سینه‌بند - سحرگله، پابند	ابرام - پخشاری کردن در کاری
گرم کرده - لطف کن	نذر کردن - دادن مال یا چیزی در راه خدا
ناید - نمی‌آید	کزان - که از آن
بالین - بستن	افسرده - لودوگین، پزمرده
بهبودی - تهنیتی	سنگ خارا (سنگ خاره) - نوعی سنگ، سنگ سخت
گرت - اگر تو	شکرانه - کاری که برای سپاس انجام شود
مهر - بهارت، زیر دست	سخت سر - محکم، مقاوم، سرسخت
	نحسبم - حرکت نکردم، تکل نپوردم

کلمات مخالف	
سهل - دشوار	پرستان - پلخ
لنگ - لخت	آغاز - پایان
نیکیخت - بیخخت	فرولان - کم

کلمات هم خانواده	
مهر، بهارت	نذر، نذورات
طیب، طلیقت، طب	حیرت، متحیر، حیران
شکر، شاکر، تشکر	آرامی، آرام، آبران

جعبه‌ی کلمات

ناید: نمی‌آید

بالین:

بهبودی:

گرت: اگر تو

مهر:

سخت سر:

نجنیدم:

کلوید:

سپیده دم:

گرم کرده:

سنگ خارا (سنگ خاره): نوعی سنگ، سنگ سخت

شکرانه: کاری که برای سپاس انجام شود.

یأس: ناامیدی

ابرام:

نذر کردن:

کزان: که از آن

افسرده:

سنگ خارا (سنگ خاره): نوعی سنگ، سنگ سخت

شکرانه: کاری که برای سپاس انجام شود.

کلمات متضاد

پر سش =

آغاز =

کلمات هم خانواده

نذر،

حیرت،

قربانی،

مهر،

فرولان =

سهل =

اشک =

نیکیخت =

طیب،

شکر،

۱۲۴

اگر خواندن با درک و فهمیدن مطلب همراه باشد، می‌تواند دروازه‌ای از دانایی را بر ما بگشاید و همین باعث می‌شود تا ما با یافتن آگاهی بیشتر و علم و دانایی افزون، در کارهایمان موفق‌تر شویم. افراد بزرگی مثل بوعلی سینا، از همان کودکی که کتاب یا قرآن می‌خواندند تا معنی کلمات و واژه‌ها را نمی‌فهمیدند، آن را کنار نمی‌گذاشتند. به همین دلیل پیشرفت و جهش حیرت‌آوری در سنین پایین داشتند. اگر می‌خواهیم پیشرفت کنیم و به درجات بالای علمی برسیم، باید با تأمل و صبر درس بخوانیم.

بخوان و بدان

درنا: برنا! اون لانه‌ی پرنده، روی درخت گوشه‌ی حیاط خیلی قشنگ است! من کنارش عکس گرفتم.

برنا: کدوم لانه‌ی پرنده؟ من که صبح تا شب تو حیاط هستم. چرا ندیدم!

درنا: به خوب نکته‌ای اشاره کردی. تو خوب ندیدی. فقط نگاه کردی!

خوب دیدن، گام مهمی برای رسیدن به دانایی است، چون با خوب دیدن، دقیق‌تر و کامل‌تر می‌بینیم و درک و فهم بهتری نسبت

به آفرینش خدای بزرگ پیدا می‌کنیم.

نگاه کردن، امری غیر ارادی می‌باشد. مانند: (چشمانمان را باز کردن پلک زدن) ولی خوب دیدن به

اطراف امری است که به صورت ارادی و با دقت و انتخاب خودمان انجام می‌شود. مانند: (خرید کتاب،

کیف، لباس دلخواه)

تفاوت نگاه کردن و خوب دیدن

داخل کتاب
فارسی نوشته شود

دانشمندان واقعی کسانی هستند و بوده‌اند که از کنار پدیده‌ها بی تفاوت نگذشته‌اند.

املادان

یکی از راه‌های تقویت املا، استفاده از حافظه کوتاه مدت است. به این ترتیب چند بار متن درس را با سرعت بخوانید و بعد در هر مرحله، واژه‌هایی که از درس در خاطر مانده را یادداشت کنید. حال شما سه مرتبه متن درس را بخوان و در هر مرحله کلماتی که در خاطر مانده را یادداشت کن. (نکته: توجه شود کلمات در سری دوم و در سری سوم تکراری با مراحل قبل نباشند.)

الف: کلمات در سری اول:

ب: کلمات در سری دوم:

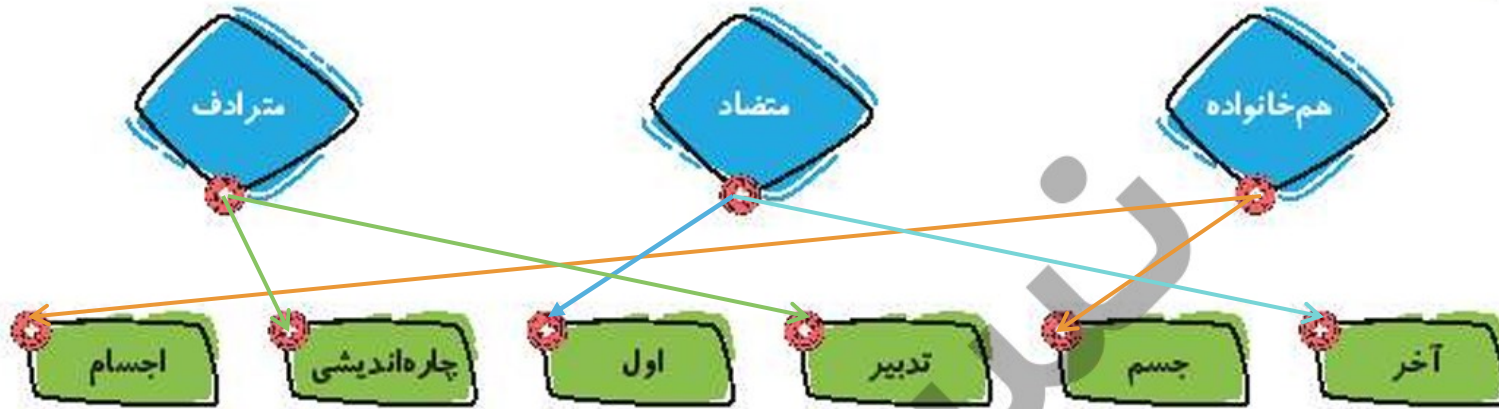
پ: کلمات در سری سوم:

پاسخ آزاد است.

تمرین

۱ هر کلمه را به طبقه‌ی مخصوص آن وصل کن.

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: عبدا... می‌خواست حسین را به خارج بفرستند.

ب: چشمه با ناامیدی راه خود را عوض کرد.

پ: چشمه آرام و سنگ سخت بود.

ت: محمد تقی بهار، همان ملک‌الشعرا است.

چشمه نا امید نشد بلکه در کندن سنگ پافشاری کرد تا زاهی را پیدا کرد.

۳ متن زیر را با «تا، اما، و، که» کامل کن.

«مرضیه دختری بود که در کلاس پنجم درس می خواند. تا می توانست تلاش می کرد،
اما نمی توانست نمره های عالی بگیرد. تا اینکه معلم او را راهنمایی کرد
طریقه ی درست مطالعه کردن را به او آموخت.»

۴ با توجه به آموزش های درس، جملات زیر را کامل کن.

الف: با دقت در آفرینش خدا و خوب دیدن درک و فهم بهتری نسبت به آفرینش پیدا می کنیم.

ب: پس از درک محتوا و ارتباط میان اجزای تصویر، پیام آن را مشخص می کنیم.

با توجه به شعر چشمه و سنگ، کلمه‌های خواسته شده را از جدول پیدا کن و بنویس.

الف: هم‌معنی کلمه‌های (نامیدی، آسان، ابرام)

ب: کوتاه نشده‌ی کلمات (رهی، کز، گرت، استاد)

					ف	ا
	س	ر	ا	ظ	ش	ی
	ک	ت	ص	ع	ق	م
ی	ه	ا	ر	س	ا	ی
	ا	ب	ا	ه	گ	ق
	ز	گ	ر	ل	ر	غ
	ن	ک			ت	ن
					و	

۶ جمله‌های زیر را بخوان و با توجه به مفهوم، علامت بزن.

نگاه کردن

خوب دیدن

الف: دیروز فیلم درست کردن کیک اسفنجی را دیدم.

ب: معلم از پنجره رفتار بچه‌ها نسبت به هم را نگاه می‌کرد.

پ: معلم روی پله‌ها نشسته بود و به من نگاه می‌کرد.

ت: حسین با تلسکوپ ستاره‌ها را می‌دید.

۷ شعر «چشمه و سنگ» چند بیت است؟ «بیت‌های زوج شعر را بنویس»

پاسخ برعهده
دانش آموز است.

۸ با کلمه‌ی «بی‌انصافی» دو جمله‌ی متفاوت بنویس. (پرسشی، تعجبی)

پرسشی: آیا معنی بی‌انصافی را می‌دانی؟

تعجبی: چه فروشنده‌ی بی‌انصافی!

هر یک از واژه‌های زیر به چه معناست؟

۹

کم کم

الف: اندک‌اندک یعنی :

ب: دم‌به‌دم یعنی : هر لحظه

۱۰ به تصاویر زیر با دقت نگاه کن. مطالبی که از آنها برداشت کردی را در سه بخش زیر بنویس.

پاسخ آزاد است.

مقدمه

توضیح

نتیجه

۱۱ با توجه به متن درس «وقتی بوعلی کودک بود، پاسخ بده».

حسین

شخصیت اصلی داستان:

عبدالله (پدر)

ستاره (مادر).

شخصیت‌های فرعی:

گذشته، قدیم

زمان رخدادهای داستان:

پیام داستان:
خوب دیدن ، گوش دادن ، فکر کردن سر آغاز دانایی است ، علاقه به علم و دانش باعث می شود انسان به جایگاه بزرگو ارزشمندی دست پیدا کند و نامش در میان مردم ماندگار شود.

با توجه به سوالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: خوب دیدن، خوب گوش کردن و خوب فکر کردن، است.

- (۱) درک و فهم (۲) فهمیدن (۳) مشاهده‌ی خوب (۴) سرآغاز دانایی X

ب: در جمله‌ی زیر، منظور از کلمه‌ی مشخص شده چیست؟

اشک شوق از دیدگان ستاره، فروریخت،

- (۱) ستاره‌ی زهره (۲) طبیب (۳) مادر حسین X (۴) چراغ روشن

پ: راه‌های دستیابی به شناخت و آگاهی، در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) شعر و شاعری (۲) علم و تجربه X (۳) تفکر و اندیشه (۴) لطف و محبت

ت: کدام کلمه‌ی زیر با «گذار»، کلمه‌ی معناداری می‌سازد؟

- (۱) بنیان X (۲) خدمت (۳) نماز (۴) سپاس

ث: معنای عبارت‌های «فرار از کف دادن»، و «سر و کله زدن»، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) فقیر شدن - دعوا (۲) شادمان گشتن - شاخ و شانه کشیدن (۳) بی‌تابی - بحث کردن X (۴) آرامش یافتن - درگیر شدن

من دوستی دارم که همیشه از او به عنوان بهترین دانش آموز یاد می‌شود. هر کجا می‌روم می‌تواند نظر همه را جلب کند. او بسیار مودب و خوش رو است. او می‌گوید: «با دقت درس می‌خوانم، هر شب چند صفحه مطالعه می‌کنم و به راهنمایی‌های معلم و پدر و مادرم عمل می‌کنم. این رمز موفقیت من است.»

الف: نظر همه را جلب می‌کند، یعنی چه؟

یعنی همه را مورد توجه خود را قرار می‌دهد.

آیا موفقیت دوست من، رمز دیگری هم می‌تواند داشته باشد؟

پاسخ آزاد است

پ: در کدام جمله «رفتار دوست من»، آمده است؟ بنویس.

مودب، خوش رو، او بسیار مودب و خوش رو است.

ت: برنامه‌ی درس خواندن شما چگونه است؟

پاسخ آزاد است

محمد تقی بهار

محمد تقی بهار ملقب به ملک الشعرا، شاعر، نویسنده،

روزنامه نگار و محقق معاصر در سال ۱۲۶۳ در مشهد

زاده شد. بهار در چهار سالگی به مکتب رفت و در شش

سالگی فارسی و قرآن را می‌خواند و از هفت سالگی نزد پدر شاهنامه را آموخت و اولین شعر

خود را در همین دوره سرود. او دنباله‌ی کار شاعری را گرفت و تحصیلات ادبی خود را با وجود

مشکلاتی که داشت ادامه داد و در همان سال‌ها لقب ملک‌الشعرا را از مظفرالدین شاه دریافت کرد. بهار سرانجام در سال

۱۳۳۰ در اثر بیماری درگذشت. از جمله آثار او: دیوان اشعار و تاریخ سیستان را می‌توان نام برد.

